

ОСОБЛИВОСТІ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті проаналізовано сучасні підходи до питання ресурсного забезпечення підприємств, а також оцінювання його ефективності. Визначено поняття ресурсного забезпечення та його основних складових. Наведено схему системи ресурсного забезпечення виробничого підприємства.

Ключові слова: ресурсне забезпечення, ресурсний потенціал, ефективність виробництва.

ВСТУП

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання вагомими є проблеми ефективності виробництва, ефективності функціонування підприємств і соціально-економічних систем на всіх рівнях ієрархії. Серед них значне місце належить проблемі ефективності ресурсного забезпечення діяльності підприємств, що значною мірою визначає особливості формування тактики та стратегії їх розвитку, визначає подальші перспективи функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні теоретичні аспекти проблеми ресурсного забезпечення діяльності підприємств сформульовані та опрацьовані у працях таких економістів як Р. Грант, Г. Хамел, К.К. Прохалада, О.Г. Мендрул, О.І. Олексюк, Н.В. Ревуцька, Г.О. Швиданенко.

Постановка завдання. Основною метою статті є визначення основних положень та складових ресурсного забезпечення виробничого підприємства, що дозволить уніфікувати підходи до визначення ресурсного забезпечення підприємств та визначити ті складові, які в кінцевому результаті здатні привести підприємство до отримання бажаного економічного ефекту.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Передумови переходу організації з одного рівня розвитку на інший, пов'язані зі створенням споживчої цінності товару чи послуги, що обумовлено із використанням певних ресурсів. Відповідно до змін середовища виникає необхідність у структурному співвідношенні ресурсів, необхідних для розвитку організації. Виходячи із того, що ресурси є основною складовою потенціалу розвитку організації [3], необхідно визначити такий внутрішній потенціал, який би міг гнучко реагувати на зміни і пристосовувати до них діяльність організації.

Ресурсне забезпечення є основою успішної діяльності будь-якої організації. Проте для виробничих підприємств даний фактор відіграє іноді визначальну роль, оскільки зв'язаний із мірою задоволення потреб населення. В складі ресурсного забезпечення діяльності виробничих підприємств найчастіше

розрізняють матеріальні, трудові і фінансові ресурси. Для виробничих підприємств ці складові є однаково визначальними. Матеріальні, трудові і фінансові ресурси, які входять у класичний для економіки перелік, мають стосовно до специфіки виробничих підприємств цілий ряд особливостей в трактуванні і розумінні. На цих особливостях слід зупинитися детальніше. Традиційно під матеріальними ресурсами розуміється вся сукупність знарядь і предметів праці, які мають матеріальну природу і необхідні для досягнення поставлених цілей діяльності підприємства. В організації діяльності виробничих підприємств для створення і реалізації їхніх продуктів необхідні будівлі, споруди, обладнання, а також різноманітні виробничі і інформаційні засоби. Матеріальні ресурси є обмеженими і часто їх забезпечення супроводжується проблемою дефіциту, тому необхідним є їх ефективне і раціональне використання, поглиблення переробки та заміна штучно створеними аналогами. Управління даною складовою ресурсного забезпечення діяльності організації передбачає постійний процес оптимізації використання та заміни техніко - складової потенціалу. Управління трудовими ресурсами базується на твердженні, що працівник - важливий фактор виробництва в сучасних умовах, який дає змогу пристосувати його діяльність до вимог зовнішнього середовища [2]. Інформаційноємні галузі (консалтинг, інформаційні системи) вимагають постійної і достовірної інформації про окремі тенденції розвитку економіки не тільки країни, але і світу. В сучасних умовах необхідним є дослідження енергомісткості виробництва і складання бюджету в рамках існуючих обмежень. Разом з тим, важливий напрямок розвитку організацій, для яких пріоритетними є даний вид ресурсу, - пошук альтернативних джерел постачання, що забезпечує зменшення залежності від факторів політичного, економічного та міжнародного впливів [4].

Фінансові ресурси також є необхідною умовою розвитку будь-якої організації і управління ними зорієнтоване, у першу чергу, на забезпечення стабільних і життєво важливих фінансових потоків, пошук зовнішніх джерел фінансування за умови необхідності, оптимізації структури капіталу. В сучасних умовах господарювання фінансові ресурси

забезпечують організації не лише можливість ефективно функціонувати, але й створювати міцні конкурентні позиції та виживати у довгостроковій перспективі.

Звичайно, структура ресурсного забезпечення для кожної організації, підприємства є індивідуальною, виходячи із специфіки галузі, у якій вона функціонує, рівня економічного розвитку, стану потенціалу галузі, вибраної стратегії подальшого розвитку.

Таким чином, ресурсний потенціал організації кожної галузі характеризується структурою необхідних і доступних ресурсів залежно від галузевої належності, характеру виробництва, місцезнаходження; системою прийняття рішень щодо ресурсного забезпечення розробки та виконання ресурсних стратегій, оптимальним співвідношенням ресурсів для досягнення певних цілей розвитку. Значення та вплив ресурсів на ефективність роботи підприємства визначається роллю, яку відіграє ресурс для досягнення цілей підприємства, можливостями його заміни, рівнем впливу ціни на окремі ресурси та оцінюється системою показників, що характеризують ефективність використання ресурсів підприємства та визначають їх вплив на кінцеві результати діяльності [5].

На нашу думку, найбільш вагомими є наступні складові ресурсного забезпечення організації діяльності виробничого підприємства: нормативно-правової, науково-методичної, інформаційної, кадрової, матеріально-технічної та фінансової.

Нормативно-правова складова ресурсного забезпечення діяльності виробничого підприємства представлена всією різноманітністю законодавчих актів, прийнятих державними органами влади, розробленими нормативно-правовими і науково-методичними документами (положеннями, правилами, нормами, інструкціями, рекомендаціями, характеристиками тощо).

Науково-методичне забезпечення являє собою сукупність документів організаційно-методичного, нормативно-технічного й техніко-економічного характеру, які визначають норми, правила, вимоги, характеристики та інші дані, що використовують для вирішення завдань організації праці на виробничому підприємстві.

Інформаційна складова ресурсного забезпечення діяльності підприємства – це сукупність даних зовнішнього та внутрішнього середовища, які використовуються для планування та прогнозування майбутніх тенденцій розвитку підприємства, уникнення помилкових дій, реалізації стратегічно важливих рішень тощо.

Кадрове забезпечення як складова ресурсного забезпечення діяльності підприємства утворюється як результат тісної взаємодії не лише лінійних та функціональних керівників підприємства, але й персоналу в цілому.

Матеріально-технічна складова є невід'ємною

частиною роботи виробничого підприємства, що дозволяє вирішити завдання організації ефективною діяльністю останнього з мінімальними затратами, з необхідною точністю та достовірністю, в установленні строки за допомогою матеріальних ресурсів, будівель, споруд, обладнання, машин, пристроїв, обчислювальної техніки, оргтехніки, тощо. Так, ефективність використання матеріально - ресурсів можна визначити через показники матеріаломісткості, глибини переробки сировини, частки відходів; ефективність використання трудових ресурсів здійснюється за допомогою показників продуктивності праці, прибутку на одного працівника, частки приросту товарообігу за рахунок збільшення продуктивності праці; показниками ефективності використання фінансових ресурсів можуть слугувати прибуток, рентабельність, частка власного капіталу, ліквідність, платоспроможність; ефективність використання техніко - ресурсів можна розрахувати за допомогою показників фондоозброєності, фондовіддачі, рівня завантаження виробничих потужностей; капіталомісткості, капіталовіддачі; ефективність використання енергетичних ресурсів потребує визначення показників енергоємності, енергооснащеності, рівня втрат; визначити ефективність використання інноваційних ресурсів можна за допомогою показників питомої ваги нових продуктів в асортименті організації, кількості зареєстрованих патентів, середнього терміну дії патентів організації, кількості раціоналізаторських пропозицій на одного працівника; для визначення ефективності використання інформаційних ресурсів можна скористатись такими показниками як рівень інформаційної підтримки діяльності організації, рівень інформаційного оновлення, рівень доступу працівників до інформації, що безпосередньо стосується їх діяльності [1, 5]. Основною складовою ресурсного забезпечення діяльності виробничих підприємств є фінансове забезпечення, яке являє собою сукупність коштів, що спрямовуються на фінансування діяльності підприємства в цілому та окремих його підрозділів. Особливості системи ресурсного забезпечення виробничого підприємства та його складові наведені на рис. 1.

Отже, всі складові ресурсного забезпечення взаємодіють між собою і формують ту «основу», за допомогою якої проходить процес створення певного виду продукції. Зв'язки між підсистемами ресурсного забезпечення, виробником послуг та споживачем мають двосторонній характер. З одного боку підприємство витрачає грошові кошти на придбання, оновлення або зміну певної складової ресурсного забезпечення, а натомість отримує ресурс, а з іншого боку, реалізувавши готову продукцію отримує за неї знову ж грошові кошти, за які пізніше будуть закуплені відповідні ресурси, що слугуватимуть підґрунтям для виготовлення нової партії продукції підприємства.

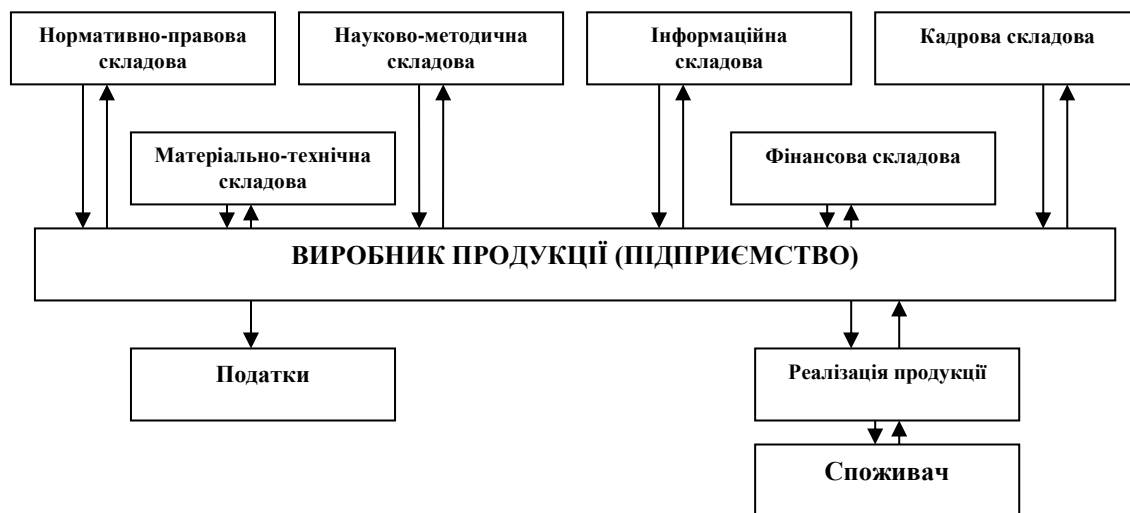

Рис. 1. Система ресурсного забезпечення діяльності виробничого підприємства.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підсумовуючи викладене вище, можна виділити наступні напрямки поліпшення діяльності підприємства на основі вдосконалення управління його ресурсним потенціалом: зменшення витрат на ресурсне

забезпечення діяльності підприємства шляхом їх раціонального використання; уникнення непотрібних (недоцільних) напрямків діяльності, що вимагають залучення додаткових ресурсів; створення конкурентних переваг на основі пошуку та вибору такої структури ресурсного забезпечення, що найбільш повно дозволить використовувати внутрішній потенціал розвитку організації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильченко, В.А. Менеджмент устойчивого развития предприятий [Текст] / В.А. Васильченко. – К.: ЦУЛ, 2005. – 365 с.
2. Джой-Меттьюз Дженифер. Развитие человеческих ресурсов [Текст] = Human Resource Development : переводное издание / Дженифер Джой-Меттьюз, Дэвид Меггинсон, Марк Сюрте; [пер. с англ. Р. Л. Ткачука; под ред. Э. В. Кондуковой]. - 3-е изд. - Москва : Эксмо, 2006. - 430 с.
3. Карлоф Б., Седерберг С. Вызов лидеров [Текст] : пер. со швед. / Б. Карлоф, С. Седерберг ; Академия народного хозяйства при Правительстве РФ. - М. : Дело, 1996. - 351 с.
4. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
5. Крушельницька О.В. Управління матеріальними ресурсами: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 162 с.
6. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності промислових підприємств [Текст]: монографія / В.П. Мартиненко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 328 с.

Когут Лина Ивановна

ОСОБЕННОСТИ РЕСУРСНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

В статье проанализированы современные подходы к вопросу ресурсного обеспечения предприятий, а также оцениванию его эффективности. Определено понятие ресурсного обеспечения и его основных составляющих. Приведена схема системы ресурсного обеспечения производственного предприятия.

Ключевые слова: ресурсное обеспечение, ресурсный потенциал, эффективность производства.

L. Kohut

FEATURES OF RESOURCE SUPPORT OF MANUFACTURING ENTERPRISES IN MODERN ECONOMIC CONDITIONS

Modern approaches to the question of the companies resource supply and the evaluation of its effectiveness have been analyzed in the article. The concept of resource supply and its main components has been defined. The scheme of the resource supply manufacturing facility has been suggested.

Key words: resource support, resource potential, production efficiency.

Одержано: 06.06.2014 р.